

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 жовтня 2020 року,
протокол № 5

Перший проректор

Олег ОМЕЛЬЧУК

(підпис)

(ім'я, прізвище)

29 жовтня 2020 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	1
2.	Заплановані результати навчання	–	2
3.	Програма навчальної дисципліни	–	4
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	7
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	7
	4.2. Аудиторні заняття	–	7
	4.3. Самостійна робота студентів	–	8
5.	Методи навчання та контролю	–	8
6.	Схема нарахування балів	–	9
7.	Рекомендовані джерела	–	9
	7.1. Основні джерела	–	9
	7.2. Допоміжні джерела	–	10
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	12

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	07 Управління та адміністрування
2.	Код і назва спеціальності	–	072 Фінанси, банківська справа та страхування
3.	Назва спеціалізації	–	спеціалізація не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Місцеві бюджети
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	ППВ 7.2
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	четвертий
10.	Семестр	–	сьомий
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4,0 / 120
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	54
	% від загального обсягу	–	45
	лекційні заняття (годин)	–	18
	% від обсягу аудиторних годин	–	33,3
	семінарські заняття (годин)	–	36
	% від обсягу аудиторних годин	–	66,7
	самостійна робота (годин)	–	66
	% від загального обсягу	–	55
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	3
	самостійної роботи	–	3,7
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	-
	% від загального обсягу	–	-
	лекційні заняття (годин)	–	-
	% від обсягу аудиторних годин	–	-
	семінарські заняття (годин)	–	-
	% від обсягу аудиторних годин	–	-
	самостійна робота (годин)	–	-

% від загального обсягу	-	-
тижневих годин:		
аудиторних занять	-	-
самостійної роботи	-	-
12. Форма семестрового контролю	-	екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	-	ППО 3. Фінанси, ППО 10. Фінансове право, ППВ 3.2. Регіональна економіка, ППВ 5.1. Облік у бюджетних установах.
2) супутні дисципліни	-	ППО 19 Бюджетна система
3) наступні дисципліни	-	-
14. Мова вивчення дисципліни	-	українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати у команді.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК 15. Розуміння особливостей функціонування місцевих фінансів і бюджетів місцевого самоврядування.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних</p>

<p>функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР 27. Застосовувати набуті знання з місцевих фінансів у бюджетному процесі на рівні територіальних громад.</p>
--

<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>
<p>1. Знання</p> <p><i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату місцевих бюджетів;
1.2) визначати порядок формування доходів і напрямів використання видатків місцевих бюджетів;
1.3) описувати механізм фінансування видатків місцевих бюджетів;
1.4) називати основи організації міжбюджетних відносин в Україні;
1.5) показувати особливості організації місцевих бюджетів в зарубіжних країнах.
<p>2. Розуміння</p> <p><i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть категорійного апарату місцевих бюджетів;
2.2) класифікувати доходи і видатки бюджету за відповідними критеріями;
2.3) виділяти дохідні джерела бюджетів місцевого самоврядування;
2.4) описувати напрямки витрачання фінансових ресурсів місцевого самоврядування;
2.5) робити висновок про місце та роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку територій.
<p>3. Застосування знань</p> <p><i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i></p>
3.1) застосовувати нормативно-правові акти щодо організації бюджетного процесу на місцевому рівні;
3.2) вибирати основні методи планування при формуванні місцевих бюджетів;
3.3) демонструвати необхідні розрахунки за розписом бюджетних доходів і витрат при виконанні місцевих бюджетів;
3.4) розробляти проекти кошторисів бюджетних установ;
3.5) готувати звіти про виконання місцевих бюджетів.
<p>4. Аналіз</p> <p><i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i></p>
4.1) аналізувати бюджетно-податкову політику в регіоні;
4.2) визначати роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів;
4.3) виділяти критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами;

4.4) досліджувати використання програмно-цільового методу бюджетного планування видатків;
4.5) упорядковувати особливості надання громадських послуг на місцевому рівні.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати вплив місцевих бюджетів на становлення демократичного суспільства, піднесення добробуту населення;
5.2) пояснювати права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання бюджетів;
5.3) формулювати ознаки самостійності місцевих бюджетів;
5.4) встановлювати розподіл видаткових повноважень між місцевими бюджетами;
5.5) упорядковувати повноваження органів, які є учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток країни і окремих її територій;
6.2) аргументувати потреби різних груп населення під час планування місцевого бюджету;
6.3) встановлювати суб'єктів міжбюджетних відносин;
6.4) робити висновок про склад кошика доходів, закріплених за місцевими бюджетами;
6.5) пояснювати зміст міжбюджетної реформи та її вплив на місцеві фінанси.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) розробляти кошторис бюджетної установи;
7.2) робити пропозиції щодо зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування;
7.3) планувати заходи фінансового контролю на стадіях бюджетного процесу;
7.4) застосовувати програмно-цільовий метод під час формування та виконання місцевого бюджету;
7.5) складати звіти про виконання місцевих бюджетів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Економічний зміст та значення місцевих бюджетів

Сутність місцевих бюджетів та етапи розвитку бюджетної системи України. Роль і функції місцевих бюджетів. Особливості та принципи формування місцевих бюджетів.

Тема 2. Бюджетна політика на місцевому рівні

Сутність бюджетної політики на місцевому рівні. Державна і місцева бюджетна політика щодо місцевих бюджетів. Програма економічного і соціального розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Регіональна місцева бюджетна політика і політика конкретного органу місцевого самоврядування. Процес формування бюджетної політики.

Тема 3. Доходи місцевих бюджетів та порядок їх формування

Роль місцевих бюджетів у формуванні фінансової незалежності місцевого самоврядування. Самостійність місцевих бюджетів: ознаки та шляхи зміцнення. Податкова (фіскальна) самостійність органів місцевого самоврядування.

Загальний та спеціальний фонди місцевого бюджету. Перелік надходжень, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування, обласних та районних бюджетів. Надходження до спеціального фонду місцевих бюджетів. Склад доходів бюджету розвитку.

Місцеве оподаткування та його ознаки: численність, масовість, регресивність та застосування права податкової ініціативи. Місцеве оподаткування як інститут місцевих фінансів. Виникнення та розвиток місцевого оподаткування. Перші види місцевих податків. Розвиток місцевого оподаткування в Росії та Україні у XIX-XX століттях. Місцеве оподаткування за радянських часів. Стан і недоліки місцевого оподаткування в Україні.

Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України. Місцеві податки і збори у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування. Класифікація місцевих податків і зборів. Механізм справляння місцевих податків і зборів. Податок на майно. Єдиний податок. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір. Напрями реформування місцевого оподаткування. Місцеві податки в зарубіжних країнах.

Тема 4. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів

Зміст і соціально-економічне призначення видаткової частини місцевих бюджетів. Розподіл видаткових повноважень і критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами. Поділ видатків місцевих бюджетів на ті, що враховуються і не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Підходи у плануванні доходів і видатків місцевих бюджетів згідно міжбюджетної реформи в Україні, їх значення у забезпеченні конституційних гарантій та справедливому перерозподілі бюджетних ресурсів у бюджетній системі України. Підходи до оцінки ефективності видатків місцевих бюджетів.

Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості. Кошторис планування видатків установ, які фінансуються з місцевих бюджетів. Кошторис бюджетної установи.

Тема 5. Бюджет орієнтований на результат

Програмно-цільовий метод планування видатків. Складові програмно-цільового методу. Гендерно-орієнтоване бюджетування. Гендерний бюджетний аналіз. Етапи гендерно-бюджетного аналізу, переваги та можливості. Вплив гендерно-бюджетного аналізу на формування збалансованого бюджету та гендерні ефекти від його реалізації.

Бюджетні програми територіальних громад. Складові бюджетної програми. Алгоритм розробки та реалізації бюджетних програм.

Тема 6. Міжбюджетні відносини

Зміст міжбюджетних відносин та передумови їх виникнення. Особливості організації міжбюджетних відносин в бюджетній системі України. Суб'єкти міжбюджетних відносин.

Розмежування доходів і видатків між рівнями бюджетної системи та видами бюджетів - основа організації міжбюджетних відносин.

Бюджетний федералізм: зміст, складові, вплив на бюджетний устрій, особливості реалізації та розвиток.

Сутність фінансового вирівнювання. Стан фінансового вирівнювання в Україні. Середньодушові видатки місцевих бюджетів України та їх динаміка. Формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання та коштів, що передаються до державного бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами.

Алгоритм визначення обсягу дотації вирівнювання місцевим бюджетам. Розрахунок прогнозного обсягу доходів місцевих бюджетів. Склад кошика доходів, закріплених за місцевими бюджетами. Розрахунок індексів відносної податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці. Коефіцієнти вирівнювання та їх значення.

Зміст, цілі та методи бюджетного регулювання. Розвиток методів бюджетного регулювання. Метод відсоткових відрахувань від загальнодержавних податків і зборів. Нормативи відрахувань та їх види. Надання фінансової допомоги у вигляді трансфертів.

Види бюджетних трансфертів. Чинний порядок розрахунку дотацій вирівнювання місцевим бюджетам: позитивні та негативні аспекти. Субвенції місцевим бюджетам та їх види.

Зміст міжбюджетної реформи та її вплив на місцеві фінанси. Вдосконалення організації міжбюджетних відносин у Бюджетному кодексі України.

Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні

Зміст бюджетного процесу на місцевому рівні. Нормативно-правові акти, що регламентують бюджетний процес на місцевому рівні в Україні. Бюджетний цикл і бюджетний період.

Характеристика стадій бюджетного процесу на місцевому рівні. Порядок складання прогнозів та проектів місцевих бюджетів. Розгляд та прийняття рішень про місцевий бюджет. Зміст проектів рішень про місцевий бюджет і матеріалів, що до нього додаються. Процес виконання місцевих бюджетів. Підготовка та розгляд звітів про виконання місцевих бюджетів і прийняття рішень.

Склад системи органів, які є учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні. Характеристика повноважень суб'єктів, що здійснюють нормативно-правове врегулювання бюджетного процесу на місцевому рівні. Повноваження органів, які визначають місцеву бюджетну політику. Органи оперативного управління бюджетним процесом. Розпорядники та одержувачі коштів місцевого бюджету. Органи, які здійснюють регулювання грошово-кредитної діяльності та місцевих запозичень.

Бюджетні слухання як елемент бюджетного процесу. Організація бюджетних слухань. Шляхи забезпечення прозорості та відкритості бюджетного процесу на місцевому рівні.

Участь громадськості у бюджетному процесі.

Тема 8. Управління бюджетними ресурсами та фінансовий контроль на місцевому рівні

Види фінансового контролю на місцевому рівні. Суб'єкти фінансового контролю. Місцеві фінансові органи, їх функції, повноваження, завдання. Нормативна база діяльності місцевих фінансових органів. Організаційна структура місцевих фінансових органів.

Фінансова політика органів місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі бюджету, фінансів та цін, у місцевому оподаткуванні.

Аудит та фінансовий контроль на всіх стадіях бюджетного процесу. Виконання місцевих бюджетів органами Державного казначейства України. Розподіл функцій між органами виконавчої влади при казначейському виконанні місцевих бюджетів за доходами. Проблеми запровадження казначейського виконання місцевих бюджетів за видатками.

Громадський контроль в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади.

Бюджетний моніторинг.

Тема 9. Зарубіжний досвід функціонування місцевих бюджетів

Європейська Хартія місцевого самоврядування. Система місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.

Доходи місцевих бюджетів – місцеві доходи, інші бюджетні доходи і надходження у вигляді урядових субсидій. Схеми дольового розподілу податків між центральним урядом і місцевими органами влади, характерні для країн з федеральним устроєм. Система місцевого оподаткування. Надходження до місцевого бюджету від неподаткових доходів.

Використання коштів місцевих бюджетів. Поділ видатків на поточні і майнові.

Організація бюджетного процесу у зарубіжних країнах. Використання середньо- та довгострокового планування.

Досвід країни Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки, Канади, Австралії, країни Азії формування та використання коштів місцевих бюджетів.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Економічний зміст та значення місцевих бюджетів	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Бюджетна політика на місцевому рівні	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Доходи місцевих бюджетів та порядок їх формування	16	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Бюджет орієнтований на результат	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Міжбюджетні відносини	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Управління бюджетними ресурсами та фінансовий контроль на місцевому рівні	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Зарубіжний досвід функціонування місцевих бюджетів	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	18	36	-	-	66	-	-	-	-	-	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- складання окремих видів документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на практичних заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;

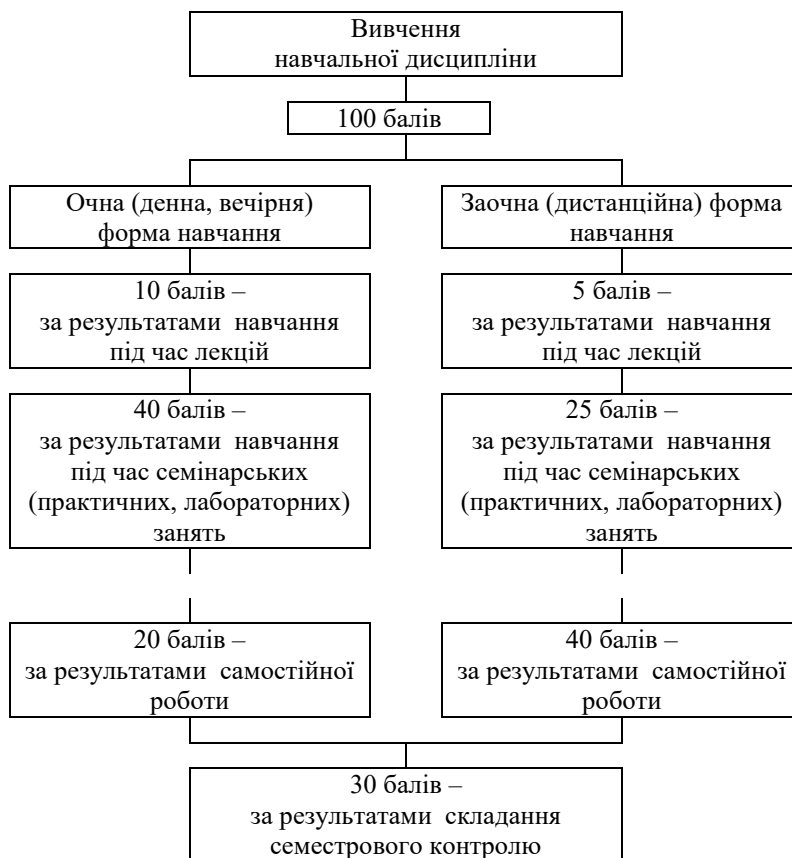
5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;

6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Структура екзаменаційного білету включає одне теоретичне, розрахункове і 10 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. – К.: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. 115 с
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572
3. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112
4. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 року № 294-IX// [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 20-21, ст.190
7. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15.07.1997 р. №452 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452/97-%D0%B2%D1%80>
8. Хартія українських міст. Асоціація міст України. К., 1997. 29 с.
9. Бечко П. К. Місцеві фінанси: навч. посібн. П. К. Бечко, О. В. Ролінський. К.: “Центр

учбової літератури”. 2007. 191 с.

10. Бондарук Т.Г. Місцеві фінанси: навч. посіб. Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. К. : Інформ.-аналіт. агентство. 2013. 531 с.

11. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с.

12. Дем'янчук О. І. Місцеві фінанси: навч. посіб. Нац. ун-т "Остроз. акад.". Острог : Нац. ун-т "Остроз. акад.", 2013. 337 с.

13. Кульчицький М. І. Місцеві фінанси: практикум: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 302с.

14. Місцеві фінанси: навч. посіб. О. Й. Вівчар, О. Б. Курило, В. М. Кашишин ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. 258 с.

15. Місцеві фінанси: навч. посіб. Л. Т. Гораль [та ін.]. Івано-Франків.нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. 255 с.

16. Місцеві фінанси. Підручник. За ред. Кириленко О.П. 2-ге видання. 2015. 460 с.

17. Місцеві фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. ; за заг. ред. В. М. Федосова. К. : КНЕУ, 2010. 600 с.

18. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. Тернопіль: Астон, 2015. 360 с.

19. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади. О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін. Асоціація міст України К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.

7.2. Допоміжні джерела

20. Алексєєв В. М., Андрушко А.В., Арзянцева Д.А. та ін. Основи місцевого самоврядування в Україні: нуков. – практ. посібн. Хмельницький: Поліграфіст. 2008. 729 с.

21. Бобровська О. Ю. Фінансово-економічне забезпечення територій в умовах децентралізації. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 4. С. 84-92.

22. Борейко В. І. Державне регулювання соціально-економічного розвитку: монографія Рівне: Редакційно-видавничий центр Національного університету водного господарства і природокористування. 2008. 378 с.

23. Баранецька О. В., Бучковська Я. Г. Аналіз бюджетотворення в Україні. *Економіка та держава*. 2016. №8. с. 79-84.

24. Федосов В. М., Юрій С.І. Бюджетна система: підручник. К. : ЦУЛ; Тернопіль: Економічна думка, 2012. 871 с.

25. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с.

26. Грановська І.В. Соціальні стандарти та фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. *Науковий збірник «Наукові праці НДФІ»*. 2013. Випуск 3 (64). С.60-68.

27. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів: Монографія. Луніна І.О., Кириленко О.П., Лучка А.В. та ін.; за ред. д-ра екон. наук І.О.Луніної; НАН України; Ін-т екон. та прогнозів. К., 2010. 320 с.

28. Жулінська К. М. Моделювання впливу видатків місцевих бюджетів на сталий розвиток регіону. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України . 2014. Вип. 38. С. 144-164.

29. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн. Науково-дослідний фінансовий ін-т. К. : НДФІ, 2007. 299 с.

30. Єпіфанов А. О., Д'яконова І. І., Сало І. В. Бюджет України : монографія : у 2 кн. Бюджет – головна ланка фінансів держави. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. 201 с.

31. Кириленко О.П. Досягнення стратегічних орієнтирів удосконалення міжбюджетних відносин в Україні. *Фінанси України*. 2013. С.19-28.

32. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика): Монографія. К: НІОС, 2000. 384 с.
33. Луніна І.О. Формування місцевих бюджетів у контексті завдань адміністративно-територіальної реформи. *Економіка України*. 2006. № 1. С. 23 – 31.
34. Мунько А. Ю. Регіональні фонди розвитку як складова системи управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 1. С. 150-156.
35. Мунько А. Ю. Удосконалення інструментів управління місцевими фінансами в умовах децентралізації. *Університетські наукові записки*. 2016. № 1. С. 281-288.
36. Наталенко Н. В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль) Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. 72 с.
37. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування : навч. посіб. В. В. Мамонова [та ін.] ; за заг. наук. ред. М. М. Білінської. Київ : НАДУ, 2014. 200 с.
38. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія. За наук. ред. В. С. Загорського. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 238 с.
39. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів. Х. : Фактор, 2017. 128 с.
40. Станкус Т. Бюджетний процес. Державні закупівлі в органах місцевого самоврядування. Х. : Фактор, 2016. 112 с.
41. Сазонець І.Л., Гринько Т. В., Придатко Г. Ю. Управління місцевими фінансами: навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 264 с.
42. Саленко О. Ф., Глухова В. І., Пономаренко А. А. Ризики формування доходів місцевих бюджетів та шляхи їх мінімізації. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 1. С. 220-227.
43. Синчак В. П. Деякі проблеми запровадження місцевого оподаткування в Україні *Фінансова система України: становлення та розвиток: матеріали наук.-пр. конф.* Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2010. С. 18-20.
44. Синчак В. П. Еволюція наукової думки в оподаткуванні та її реалізація у податкових системах: Монографія. Київ-Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2006. 294 с.
45. Синчак В. П. Затвердження ставок оподаткування місцевими радами: пріоритети та прогалини. *Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Україні: Зб. тез Всеукр. заочн. наук.-практ. конф.* (м.Хмельницький, 7 грудня 2012 року). Хмельницький, Хмельницький університет управління та права, 2012. С. 187-189.
46. Синчак В. П., Антонюк А. П. Формування майнового оподаткування в Україні *Університетські наукові записки*. 2012. №2 (42). С. 303-311.
47. Сторонянська І.З., Пелехатий А. О. Фінансове забезпечення розвитку територіальних громад у контексті адміністративно-територіальної реформи. *Регіональна економіка : наук.-практ. журн.* 2014. N 3. С. 228-238.
48. Трещов М. М., Мунько А. Ю. Місцеві фінанси та місцеві бюджети: точки дотику та відмінності понять. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 42. с.183-190.
49. Ткачук А., Наталенко Н. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад. Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. 76 с.
50. Федосов, В. М., Бабич Т. С. Сутність і проблематика бюджетування: українські реалії. *Фінанси України*. 2008. N 1. С. 3-23.
51. Фещенко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. Бюджетна система України, навчальний посібник. Київ, “Кондор”, 2008.
52. Харченко С.І. Повноваження органів Казначейства України з контролю дотримання бюджетного законодавства – запобіжник бюджетних правопорушень. *Фінанси України*. 2013. №6. С.7-17.
53. Чугунов І. Я. Бюджетний механізм економічного розвитку : монографія. К. : НІОС, 2003. 488 с.
54. Юрій С.І., Дем'янишин В.Г., Буздуган Я.М. Антологія бюджетного механізму : Монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 250 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> -Веб-портал Верховної Ради України
- <http://www.president.gov.ua> -Веб-портал Адміністрації Президента України
2. <http://www.kmu.gov.ua> -Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. <http://mon.gov.ua> -Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
4. <http://www.auc.org.ua> - Веб-сайт Асоціації міст України
7. <http://nbuv.gov.ua/> -Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
8. <http://gntb.gov.ua/ua/> -Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
9. <http://www.ounb.km.ua/> -Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
10. <http://www.adm.km.ua/> -Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
11. <http://km-oblrada.gov.ua/> -Веб-сайт Хмельницької обласної ради
12. <http://www.khmelnysky.com/> -Веб-сайт Хмельницької міської ради
13. <http://www.univer.km.ua/> -Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
14. <http://www.khnu.km.ua> -Веб-сайт Хмельницького національного університету

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук

_____ Яна БУЧКОВСЬКА

28 вересня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

29 вересня 2020 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

29 вересня 2020 року

Декан факультету управління та економіки _____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

21 жовтня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 22 жовтня 2020 року, протокол №2.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

22 жовтня 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,72 ум.др.арк.